

Biuro
Inicjatyw
Społecznych

ANALIZA POTRZEB ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W GMINIE: --- MIECHÓW

OPRACOWANIE PRZYGOTOWAŁ:
JAKUB WRÓBLEWSKI | KRAKÓW 2015 R.

SPIS TREŚCI

I. Cel badania	2 str.
I.I. Podsumowanie wyników	5 str.
II. Podsumowanie badań jakościowych	8 str.
II.I. Charakterystyka gminy	8 str.
II.II. Problemy gminy i jej mieszkańców	9 str.
II.III. Zainteresowanie mieszkańców aktywnością społeczną	10 str.
II.IV. Źródła zaangażowania i sposoby aktywizacji	11 str.
II.V. Działalność społeczna w gminie	13 str.
II.VI. Współpraca z samorządem	14 str.
II.VII. Deficyty w kompetencjach działaczy społecznych	16 str.
III. Podsumowanie badań ilościowych z przedstawicielami organizacji	18 str.
III.I. Historia i profil działalności	18 str.
III.II. Status prawny	19 str.
III.III. Adresaci oferty	20 str.
III.IV. Zasoby kadrowe organizacji	20 str.
III.V. Zasoby materialne organizacji	22 str.
III.VI. Udział w konsultacjach dokumentów	23 str.
III.VII. Współpraca organizacji z otoczeniem	23 str.
III.VIII. Potrzeby szkoleniowe	26 str.
III.IX. Preferowane sposoby komunikacji	27 str.
IV. Spis tabel i wykresów	28 str.

I. CEL BADANIA

Celem przeprowadzonego badania była kompleksowa analiza potrzeb organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Miechów. Prezentowane opracowanie skupia się na kilku elementach składających się na spójny portret sektora pozarządowego na wskazanym terenie, a w szczególności na:

- charakterystyce działających organizacji (m.in. formie prawnej, profilu działalności, zasobach finansowych i ludzkich),
- opisie sieci współpracy obejmującej relacje wewnątrz III sektora jak i jego powiązania z instytucjami zewnętrznymi,
- określeniu deficytów kompetencyjnych liderów organizacji,
- charakterystyce obszarów potencjalnego rozwoju i zaangażowania organizacji pozarządowych,
- określeniu założeń oczekiwanej kooperacji między władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi.

By osiągnąć te cele zastosowano triangulację metod badawczych poprzez równoległe wykorzystanie zarówno technik ilościowych (ankiety telefoniczne) jak i jakościowych (wywiady indywidualne i dyskusje grupowe).

Dwa wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z osobami, które z uwagi na pełnione funkcje posiadają wiedzę na temat działalności organizacji pozarządowych w gminie.

Nota metodologiczna

Indywidualny wywiad pogłębiony (*Individual Depth Interview*): jest to metoda badawcza polegająca na rozmowie dwóch osób, podczas której prowadzący usiłuje dotrzeć do informacji będących celem badania i pogłębić wiedzę na dany temat. Wywiad taki ma strukturę stosunkowo swobodną, to znaczy mniej ważny jest sposób sformułowania pytań lub kolejność ich zadawania, a bardziej uzyskanie określonych informacji¹.

¹ „Badania marketingowe. Od teorii do praktyki” pod redakcją Dominiki Maison i Artura Nogi- Bogomilskiego, s. 5, GWP, Gdańsk 2007

Dodatkowo odbyły się trzy dyskusje grupowe. W jeden z nich wzięli udział przedstawiciele Rady Miasta, a w dwóch pozostałych osoby zaangażowane w działalność społeczną w organizacjach pozarządowych.

Nota metodologiczna

FGI (*Focus Group Interview*): jest to technika eksploracyjna, która ze względu na swoje walory poznawcze jest często wykorzystywana zarówno w badaniach społecznych, jak i marketingowych. Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) ma charakter moderowanej dyskusji z uczestnikami. Istotną zaletą fokusów, która zdecydowała o wyborze tej techniki była możliwość uzyskania dużej różnorodności opinii, poglądów i doświadczeń badanych w sytuacji w pewnym stopniu zbliżonej do naturalnej rozmowy znajomych, którzy spontanicznie wymieniają się poglądami.

Zasadniczymi cechami grup fokusowych, które sprawiają, że są one nieocenionym źródłem informacji są:

- efekt synergii: wspólna dyskusja pozwala na wygenerowanie większej liczby pomysłów, czy wniosków niż można by uzyskać poprzez oddzielne rozmowy z taką samą liczbą osób,
- efekt kuli śniegowej: komentarze części uczestników grupy wywołują repliki innych; pozwala to na zaangażowanie innych uczestników dyskusji,
- efekt stymulacji: grupa wyzwala większą motywację do dzielenia się swoimi opiniami,
- efekt bezpieczeństwa: uczestnicy grupy mają większe poczucie bezpieczeństwa, pozwala to na ujawnianie rzeczywistych motywów i opinii,
- efekt spontaniczności: wypowiedzi są bardziej naturalne.

Zarówno wywiady indywidualne jak i dyskusje grupowe miały formę swobodnej, choć opartej na scenariuszu, rozmowy koncentrującej się na czterech obszarach: zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną, funkcjonowania organizacji pozarządowych, brakach kompetencyjnych działaczy społecznych i oczekiwaniach dotyczących kooperacji między III sektorem, a władzami samorządowymi.

Dodatkowym źródłem informacji są wyniki ankiet telefonicznych przeprowadzonych z przedstawicielami organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.

Nota metodologiczna

CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing): metoda badań społecznych polegająca na realizacji z respondentami ankiet drogą telefoniczną. Metoda posiada liczne zalety dzięki czemu jest szeroko wykorzystywana w badaniach. Prowadzenie wywiadów drogą telefoniczną umożliwia w stosunkowo krótkim czasie dotarcie do dużej liczby potencjalnych respondentów niezależnie od ich miejsca pracy czy zamieszkania. Zautomatyzowane skrypty ankiet znacząco ułatwiają pracę ankieterów skracając czas realizacji wywiadów.

Raport podzielony jest na trzy główne części:

- **Podsumowanie wyników:** spis najistotniejszych wniosków z badania.

- **Podsumowanie badań jakościowych:** opis wyników uzyskanych w trakcie wywiadów pogłębionych i grup fokusowych.
- **Podsumowanie badań ilościowych:** opis wyników telefonicznego badania ankietowego z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

I.I. PODSUMOWANIE WYNIKÓW

Charakterystyka miejscowości:

- Miechów jest głównym ośrodkiem usługowym dla 34 otaczających miasto sołectw.
- Poprzez dalszy rozwój sektora mieszkaniowo-usługowego władze samorządowe chcą wykorzystać bliskość Krakowa i zachęcać osoby pracujące na co dzień w stolicy Małopolski do zamieszkiwania w Miechowie.
- Poza sferą publiczną rynek pracy jest rozdrobniony i charakteryzuje się dominacją niewielkich podmiotów gospodarczych.

Charakterystyka III sektora:

- W opinii badanych na terenie gminy działa duża liczba organizacji pozarządowych obejmujących swoim działaniem wiele obszarów.
- Działalność organizacji pozarządowych jest mocno powiązana ze wsparciem finansowym i merytorycznym ze strony władz samorządowych.
- Przedstawiciele części organizacji pozarządowych wykazują małą inicjatywę w samodzielnym poszukiwaniu informacji dotyczących formalno-prawnych aspektów działalności organizacji wskazując na złożoność tych zagadnień i negatywne doświadczenia z odbytych szkoleń.
- Cechą charakterystyczną miechowskiej sfery pozarządowej jest jej znaczne rozdrobnienie.
- Wiele organizacji działa w oparciu o postać lidera lub niewielką grupę osób.
- Zdaniem przedstawicieli III sektora część środowiska działaczy pozarządowych traktuje niechętnie inne osoby i organizacje działające w tym obszarze.
- Przyczyną zauważanej rezerwy lub nawet niechęci mają być osobiste ambicje części liderów skupiających się na promocji swoich organizacji.

Potrzeby III sektora:

- W opinii badanych konieczne jest rozwijanie współpracy między organizacjami pozarządowymi, u której podstaw powinna leżeć powszechna świadomość korzyści mogących płynąć z takiej kooperacji.
- Proponowanym przez działaczy społecznych sposobem konsolidacji III sektora jest tworzenie mechanizmów zmuszających organizacje do współpracy, np. poprzez wprowadzanie kryteriów konkursowych preferujących oferty składane wspólnie przez więcej niż jeden podmiot.
- Najpopularniejsze obszary, w których chcieliby poszerzać swoje kompetencje przedstawiciele organizacji pozarządowych dotyczą: pozyskiwania środków finansowych, umiejętność aktywizowania mieszkańców i współpracy z innymi organizacjami.
- Na podstawie badań można stwierdzić, że przedstawicielom organizacji pozarządowych brakuje kompetencji związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi organizacji (m.in. delegowaniem zadań). Skutkiem tego nawet w licznie dużych organizacjach większość obowiązków spoczywa na liderze lub bardzo wąskiej grupie ludzi.
- Wyrażano zdecydowanie większe zainteresowanie formami warsztatowymi, które pozwalają nabyć i przećwiczyć praktyczne umiejętności. Taka forma szkolenia jest znacznie przychylniej odbierana niż szkolenia o teoretycznym charakterze.
- Najczęściej preferowanymi formami komunikacji są kontakt telefoniczny i mailowy. Przychylnie odbierane są propozycje szerszego zastosowania internetu w procedurze składania wniosków konkursowych. Badani podkreślali, że taka forma jest wygodniejsza i mniej czasochłonna niż tradycyjna forma papierowa wymagająca najczęściej osobistego stawienia się w urzędzie.

Stosunek samorządu do organizacji pozarządowych:

- Władze samorządowe w gminie Miechów są przychylnie nastawione do organizacji pozarządowych i są zainteresowane rozwijaniem współpracy z nimi.
- Przedstawiciele władz zwracają uwagę na konieczność budowania partnerskich relacji i usamodzielniania działalności organizacji pozarządowych. Podkreślali przy tym, że

urząd wyraża chęć szerokiego wspierania organizacji w obszarze merytorycznym jednak by takie wsparcie było efektywne konieczna jest także profesjonalizacja sposobu działania samych organizacji.

- Władze samorządowe są zainteresowane włączaniem organizacji pozarządowych w proces konsultacji dokumentów strategicznych wskazując na zalety takiej współpracy (m.in. możliwość poznania opinii zróżnicowanych środowisk).

II. PODSUMOWANIE BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

Podstawowe informacje o gminie:

Położenie: powiat miechowski

Miechów: gmina miejsko-wiejska

Ludność (2013 r.): 19911

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym: 7,9%

Burmistrz Gminy i Miasta Miechów: Dariusz Marczewski (ur. 1981 r.)

Rada Miasta: 15 radnych, przewodniczący: Czekał Zenon

II.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Miechów jest położona w północnej części województwa małopolskiego. Władze samorządowe chcą wykorzystać bliskość Krakowa (ok. 40 km) i poprzez rozwój sektora mieszkaniowo-usługowego zachęcać osoby pracujące na co dzień w stolicy Małopolski do zamieszkiwania w Miechowie.

„sprawniejszy ruch w komunikacji szynowej, to jest na pewno kwestia roku, dwóch. To [kolej aglomeracyjna] ułatwiłoby pełnienie roli Miechowa, jako sypialni Krakowa”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

W rozwijaniu funkcji sypialnianej miasta ma pomóc kolej aglomeracyjna, która znacząco skróci czas dojazdu do centrum Krakowa.

„z dużą nadzieją patrzymy na koleje aglomeracyjne, która ma ruszyć w grudniu 2015 roku, na linii od Krakowa w kierunku Miechowa (...) a jednocześnie w perspektywie drogę S 7. Wierzymy w to, że Miechów będzie takim miejscem, gdzie ludzie wyjeżdżają czy do szkoły, czy do pracy i będą mogli właśnie tutaj mieszkać”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.I)

Koncepcja ta stanowi swoiste rozwinięcie obecnej funkcji Miechowa, który ze swoimi urzędami, przedszkolami, ośrodkami zdrowia, restauracjami i sklepami jest głównym ośrodkiem usługowym dla 34 otaczających miasto sołectw.

„miasto pełni rolę usługową dla sąsiednich wiosek, w których dominuje produkcja rolnicza. Nie mamy na terenie naszej gminy, nawet na terenie naszego powiatu, dużych zakładów. Wobec tego ludzie utrzymują się albo z handlu albo z rolnictwa”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI .III)

W Miechowie nie ma pracodawców zatrudniających większą liczbę osób. Poza sferą publiczną rynek pracy jest rozdrobniony i charakteryzuje się dominacją niewielkich podmiotów gospodarczych.

„gdy popatrzymy na statystyki, ilość firm na 10 tysięcy mieszkańców jest jedna z wyższych w województwie, no ale to są firmy jedno-dwu osobowe, tak? Generalnie mikro firmy”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.I)

II.II. PROBLEMY GMINY I JEJ MIESZKAŃCÓW

Zdaniem badanych gmina nie zмага się ze szczególnie istotnymi problemami społecznymi i ekonomicznymi, które by ją negatywnie wyróżniały. Choć warto zwrócić uwagę, że wspomniane rozdrobnienie rynku pracy może być odczytane jako słabość lokalnej gospodarki, która jest mozaiką małych podmiotów mających ograniczoną zdolność konkurencyjności z dużymi firmami zainteresowanymi wejściem na miechowski rynek.

„nie ma tu jakiś problemów odrębnych w porównaniu z tym co jest w innych gminach. No na pewno kwestia zarobkowania, kwestia bezrobocia, no to to zawsze”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

Przykładem sytuacji w której lokalne podmioty nie są w stanie rywalizować z większymi firmami jest upadek lub spadek dochodu wielu małych punktów handlowych i usługowych, które nie mogą podjąć rywalizacji z coraz liczniejszymi sklepami wielkopowierzchniowymi.

„zauważalnym problemem społeczeństwa jako całości, jako miasta, jest na przykład duża ilość supermarketów. To w znaczącym stopniu ograniczyło sprzedaż mniejszych przedsiębiorców, a co za tym idzie ograniczyło ich dochody. Te dochody zostawały w całości na terenie gminy”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

Jeden z respondentów zwrócił także uwagę na problem zanieczyszczenia powietrza, do którego przyczynia się duża liczba kotłowni starego typu, a także intensywny ruch samochodowy na przebiegającej przez Miechów trasie nr 7, która jest jedną z bardziej obciążonych dróg w Polsce.

„mamy duży problem z zanieczyszczeniem powietrza (...) [rozwiązując problem zanieczyszczenia] Nie idziemy w kierunku zakazów, idziemy raczej w kierunku przekonywania i rozmowy na temat problemu. Rozwiązujemy problemy starych kotłowni miejskich jak i tych kotłowni indywidualnych w domach”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.I)

II.III. ZAINTERESOWANIE MIESZKAŃCÓW AKTYWNOŚCIĄ SPOŁECZNĄ

Opinie na temat zaangażowania mieszkańców w aktywność społeczną wśród respondentów były podzielone. Z jednej strony podkreślano bowiem, że na terenie gminy działa bardzo duża liczba organizacji pozarządowych obejmujących swoim działaniem wiele obszarów.

„chętnie się angażują i myślę, że my też robimy wszystko i będziemy robić żeby animować mieszkańców i zachęcać mieszkańców do aktywności. Często powtarzam: im więcej osób zaangażowanych w sprawy lokalne tym mniej frustratów. Im mniej frustratów tym lepiej, bo można wtedy się spokojnie rozwijać”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.I)

Jednocześnie jednak sami przedstawiciele III sektora zwracali uwagę na małe zaangażowanie społeczeństwa i powszechną niechęć zdecydowanej większości mieszkańców do aktywności w organizacjach pozarządowych.

„Miechów to jest taka trochę specyficzna miejscowość. Często jest narzekanie, że nic się nie dzieje, a jak się dzieje to nie ma jakiegoś specjalnego zainteresowania”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Co ważne apatia społeczna widoczna ma być nie tylko w niewielkiej liczbie osób chętnych do podejmowania oddolnych aktywności, ale też w umiarkowanym zainteresowaniu przygotowywaną przez organizacje pozarządowe ofertą, np. otwartymi wydarzeniami.

„u nas jest tyle ludzi, a ile ludzi na wydarzenia sportowe przychodzi? Na mecze garstka. Przecież to są fajne rzeczy i jednak nie dociera się [z ofertą] wg. mnie do wszystkich. Twierdzą, że nie wiedzieli, ale jak ktoś chce się dowiedzieć to się dowie. (...) U nas się mówi, że nic się nie dzieje, a jak się dzieje to ludzie mają to w głębokim poważaniu”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Warto także odnotować, że w opinii działaczy aktywność społeczna bywa negatywnie odbierana przez otoczenie. Osoby prowadzące organizacje pozarządowe muszą zmagać się z wieloma niekiedy sprzecznymi stereotypami, a czasami nawet zarzutami. Przykładem tego jest fakt, że niektórzy z respondentów spotykają się z niezrozumieniem otoczenia ponieważ nie czerpią zysków ze swojej działalności. Podczas gdy w opinii innych badanych praca społeczna jest postrzegana nie jako działalność *pro publico*, ale jako sposób na załatwienie swoich ukrytych interesów.

„zauważyłam taką tendencję w młodych ludziach, że każdy jest nastawiony na to żeby zarabiać. Wolą iść zarabiać do korporacji, bo mają tam dobry socjal, dużo zarabiają. Wręcz nieraz słyszę, że to ja jestem jakąś frajerką, że w ten sposób działam, a nic z tego nie mam”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

„jest to ciężki, jest to naprawdę bardzo ciężkie. Niektórzy ludzie mają takie przekonanie: bo Ty chcesz wszystko dla siebie”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

Osoby tworzące kluby sportowe spotykają się z zarzutami, że ich aktywność godzi w Szkolne Kluby Sportowe prowadzone przez miechowskie placówki oświatowe.

„teraz [po założeniu klubu sportowego] mają nauczyciele z podstawówki pretensje, że wyciągamy im dzieci z SKS-ów”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

Pomimo wspomnianych negatywnych opinii działacze społeczni biorący udział w dyskusjach wykazują się dużą determinacją w konsekwentnym realizowaniu swoich zamierzeń.

II.IV. ŹRÓDŁA ZAANGAŻOWANIA I SPOSOBY AKTYWIZACJI

Rozmawiając podczas spotkań o sposobach aktywizacji społeczeństwa badani zwracali szczególną uwagę na edukację najmłodszych pokoleń. Zdaniem respondentów to właśnie popularyzacja postaw prospołecznych w dorastających generacjach może być fundamentem rozwoju zarówno już istniejących organizacji jak i tych które mogą powstać w przyszłości.

„skoro nie da się zmienić naszych rówieśników czy osób starszych, no to koncentrujemy się w tym najmłodszym pokoleniu. Zrobimy coś tak jakby od początku, wyedukujemy odpowiednio te dzieci”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

„należy działać z młodzieżą jeśli chcemy utrzymać OSP, jeśli chcemy utrzymać koła gospodyń (...) żeby ta organizacja żyła, muszą być następcy”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

W opinii badanych działalność społeczna może być promowana, jako satysfakcjonująca forma aktywności umożliwiająca wprowadzanie realnych zmian w najbliższym otoczeniu.

„ja bardzo lubię gdzieś działać, być w ruchu. Nie wyobrażam sobie gdzieś takiej pracy, która mnie uwięzi w jednym miejscu na całe życie do emerytury. To jest też super taka możliwość żeby siebie gdzieś też poznać, rozwijać. To jest też niesamowite doświadczenie”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

„jakie efekty dla życia człowieka może mieć patologia, w której te dzieci się wychowują i jak ważne jest to żeby tym dzieciom pomagać, żeby one chociaż namiastkę normalnego życia poznały”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Właśnie chęć wpływania na swoje środowisko i brak zgody na zauważane nieprawidłowości były często czynnikami, które skłoniły respondentów do podjęcia oddolnych inicjatyw.

„ja nie mogłam patrzeć na te dzieci, które wychodziły na ten plac zabaw i nudziły się potwornie. Wymyślały najróżniejsze dziwne rzeczy. Po prostu szlag mnie trafiał i doszłam do wniosku, że jak się nie zrobi czegoś własnymi siłami, nie weźmie się sprawy w swoje ręce, to z tego po prostu nic nie będzie”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

Niekiedy podejmowane działania są także konsekwencją pasji i chęci samodzielnego tworzenia warunków do jej rozwoju.

„no pomysł był taki, żeby po prostu zająć ludziom czas. U nas jest około 20 osób w drużynie dorosłej. Chcieliśmy zająć ludziom ten czas wolny, gdzie tutaj albo nie mieli pomysłu albo nie chcieli mieć”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

Należy odnotować, że przeważnie po realizacji pierwotnego założenia, leżącego u źródeł danej inicjatywy, osoby zaangażowane rozwijały swoją aktywność obierając nowy cel działań organizacji.

„głównym celem stowarzyszenia była modernizacja placu zabaw przy przedszkolu (...) także to jest już prawie zakończone. Na przyszłość to obraliśmy sobie taki cel: rodzinę i aktywność. Chcemy te nasze działania pokierować w stronę aktywności fizycznej, plus zdrowe odżywianie i pomoc psychologa”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

To połączenie pasji i satysfakcji płynącej z wprowadzanych zmian sprawia, że choć aktywność społeczna nie przynosi osobom zaangażowanym profitów rozumianych jako zysk finansowy to niesie ze sobą poczucie samorealizacji i może stanowić odskocznnię od codziennych zawodowych czy rodzinnych obowiązków.

„wszystko robimy bez jakiegoś zysku. Tylko to co dostajemy emocjonalnie. To jest spełnienie tej najwyższej potrzeby samorealizacji. Jeżeli np. ja mam pracę, gdzie spędzam czas z telefonem często do północy jak nie dłużej (...) i nagle ja mam odskocznnię”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

II.V. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA W GMINIE

Cechą charakterystyczną miechowskiej sfery pozarządowej jest jej znaczne rozdrobnienie. W opinii badanych źródłem tej sytuacji jest niechęć wielu działaczy do innych osób i organizacji aktywnych w III sektorze. Ta postawa ma być zauważalna szczególnie wśród reprezentantów starszych pokoleń.

„te starsze organizacje to już są po prostu tak jakby lisy. Oni wiedzą gdzie mają uderzyć, co mają zrobić, ale żeby tym młodym organizacjom pomogli to nie, bo po co? Bo mamy konkurencję”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

„teraz te młodsze [organizacje] zaczynają współpracować, natomiast te starsze raczej konkurują ze sobą”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

Zdaniem respondentów konfrontacyjne nastawienie nie wynika z faktu rywalizacji między organizacjami o te same zasoby (np. finansowe). Praprzyczyną zauważanej niechęci ma leżeć w osobistych ambicjach liderów niektórych organizacji, których aspiracją jest posiadanie swego pozarządowego monopolu na aktywności w danych obszarach tematycznych.

„to jest taka chyba zazdrość tych poszczególnych ludzi”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

„to jest takie, że niestety czasami trzeba iść na kompromis. Trzeba zrozumieć, że ta druga osoba może jednak ma rację, a nie stawiać murem: ja mam rację i koniec”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

Mając na uwadze obecność takich postaw należy zaznaczyć, że sami uczestnicy dyskusji deklarowali chęć współpracy i świadomość płynących z niej korzyści. Wskazywano, że wspólna praca dzięki synergii działań może wносить do lokalnej społeczności więcej niż oddzielne inicjatywy poszczególnych organizacji.

„my niepotrzebnie się w pewnych dziedzinach uważamy jako konkurencja (...) Jest trochę takie myślenie, że jesteśmy konkurencją, a my mamy takie pole działania, że możemy wspólnie robić to samo nie wchodząc nikt nikomu na drogę”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Kooperacja jest tym ważniejsza, że aktywność wielu podmiotów opiera się na pracy niewielkiej grupy najbardziej zaangażowanych działaczy lub wręcz tylko osobie lidera. Zatem łączenie potencjałów organizacji może znacząco wzmocnić je kadrowo.

„zarząd liczy 10 osób, ale na co dzień jest podobnie jak u pani, że zazwyczaj takimi organizacyjnymi sprawami zajmuję się ja”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

„powinny się konsolidować, zawsze podmiotowi, który ma więcej członków, którzy są skierowani na osiągnięcie pewnego celu [jest łatwiej] chodzi o to, żeby funkcjonowanie podobnych organizacji integrować, żeby nie było współzawodnictwa”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

Działań konsolidacyjnych oczekują także przedstawiciele samorządu, którzy mogliby efektywniej współpracować z mniejszą grupą silniejszych i sprofesjonalizowanych organizacji. Co ciekawe także sami przedstawiciele sektora pozarządowego uznali, że korzystnym byłoby gdyby samorząd tworzył mechanizmy zmuszające organizacje do współpracy, np. poprzez wprowadzanie kryteriów konkursowych preferujących oferty składane wspólnie przez więcej niż jeden podmiot.

„jasno, klarownie napisać [w kryteriach oceny wniosków konkursowych], że za współpracę pomiędzy organizacjami i składaniem wspólnej oferty na zrealizowanie zadania publicznego, są dodatkowe punkty”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

II.VI. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM

Opisując miechowską sferę pozarządową należy podkreślić przychylne podejście władz samorządowych do oddolnych inicjatyw. To otwarcie na współpracę z organizacjami III sektora widoczne jest zarówno w działaniach urzędu jako instytucji jak i w osobistym pozytywnym nastawieniu konkretnych osób.

„bo to jest człowiek, który jak nie może odebrać to napisze mi na Facebooku. Który burmistrz na Facebooku napisze, no nie?”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.I)

„chciałbym podkreślić, że mamy bardzo dobrą współpracę z burmistrzem i z Urzędem Gminy, który po prostu nam udostępnił pomieszczenie, gdzie te dyżury mogą się odbywać”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Życzliwość jest niezwykle ważna nie tylko ze względu na fakt, że w naturalny sposób staje się fundamentem budowania formalnych zasad współpracy, ale także motywuje ono liderów społecznych do działania.

„ta praca społeczna moja. Ja to kocham robić. Ja to będę robić. Choćby nie wiem jakie kto kłody by mi kładł pod nogi. Tym bardziej, że jak człowiek jest tak poznawany przez te osoby z wyższego szczebla, jest też zachęcany do tego, motywowany”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

Warto zauważyć, że chcąc rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi samorząd zachęcał osoby aktywne do formalizowania swoich często niezrzeszonych w świetle prawa struktur.

„przykładana jest duża uwaga do rozwoju organizacji, do rejestrowania nieformalnych grup. Większość tych grup działała na zasadzie wolontariatu, więc one jeśli się rozwijają to zazwyczaj rozwijają się bardzo powoli”

Przedstawiciel władz samorządowych (FGI.III)

Formalizowanie aktywności pozwala bowiem samorządowi udzielać organizacjom wsparcia dzięki, któremu mogą one podejmować dalej idące inicjatywy.

„wynajem sali konferencyjnej, pożyczenie namiotów, nagłośnienia z domu kultury. To co możemy załatwić tak naprawdę za darmo: wydruk plakatów, pomoc w napisaniu oferty, sprawdzenie tego, jakieś pisma do sponsorów. Takie rzeczy też robimy”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

Mimo tak szerokiej pomocy i dużej liczby działających organizacji w trakcie dyskusji zwrócono uwagę na te obszary, które pozostają wciąż niedostatecznie zagospodarowane. Zauważalne są m.in. braki w ofercie edukacyjnej i kulturalnej dla dzieci i młodzieży.

„jakaś kultura, w sensie nie ma w ogóle takich konkursów. No bo tam jakiś wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży owszem i jakieś tam zajęcia dodatkowe dla dzieciaków”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

Podkreślono także niedostateczne zainteresowanie działaczy społecznych włączeniem się w proces budowanie gminnych dokumentów strategicznych.

„nie do końca byli [działacze pozarządowi] chyba świadomi, że to jest tak ważny dokument. My to też robiliśmy w złej formie. Najprościej mówiąc robiliśmy program współpracy (...) potem był koncert życzeń co oni by chcieli, a na końcu było takie spotkanie integracyjne. Natomiast bardziej rozumieli to w ten sposób, że idą po prostu na spotkanie integracyjne, a nie tworzenie ważnego dokumentu”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

II.VII. DEFICYTY W KOMPETENCJACH DZIAŁACZY SPOŁECZNYCH

Podstawą długofalowej współpracy jest zachowanie równowagi i chęć rozwoju również ze strony samych organizacji. Co ważne przedstawiciele samorządu kładą nacisk na fakt, że urząd może wspierać i doradzać organizacjom w kwestiach prawno-księgowych, zaś sami działacze społeczni powinni koncentrować się na poszerzaniu wiedzy w obszarach właściwych ze względu na profil i cele danych organizacji.

Respondenci zwracali uwagę, że przedstawiciele wielu organizacji nie mają kompetencji pozwalających na sprawne poruszanie się w często zmieniającym się środowisku prawnym. Świadomość braku wsparcia najprawdopodobniej zniechęciłaby ich do aktywności lub tą aktywność znacząco ograniczała (np. zniechęcając do ubiegania się o finansowanie ze źródeł poza gminnych).

„próbowaliśmy szkolenia różne, natomiast po kilku szkoleniach oni wyszli i powiedzieli, że oni się rozwiązują, bo nie chcą mieć odpowiedzialności (...) dlatego teraz przeszliśmy w trochę inną stronę czyli wsparcia ich w tych rzeczach, które oni nie potrafią sobie poradzić”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

Odciążenie organizacji poprzez zapewnienie stałego wsparcia i doradztwa podwyższa komfort psychiczny działaczy społecznych i pozwala im koncentrować się na samej aktywności. Warto jednocześnie zauważyć, że nie zawsze źródłem niechęci do poszerzania wiedzy w newralgicznym obszarze prawa i księgowości jest świadomość złożoności tych zagadnień. W opinii respondentów to sceptyczne nastawienie wynika także ze złych doświadczeń uczestnictwa w kursach czy szkoleniach, które w opinii uczestników były stratą czasu.

„tutaj też jest problem bo to nie chodzi o takie szkolenie kolejne, gdzie oni będą siedzieli 3-4 godziny i znowu nic z tego nie wyniosą. To bardziej chodzi o takie warsztaty, gdzie oni robią coś zadaniowo”

Przedstawiciel władz samorządowych (IDI.II)

„zrobił z nas osoby, które są niekompetentne, nieodpowiedzialne (...) po prostu no zrobił z nas jakiś nieudaczników, zamiast powiedzieć: słuchajcie jak nie macie tego, to trzeba to”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (IDI.III)

Respondenci chętnie wskazywali tematy w obrębie których chcieliby się doszkalać. Zagadnienia te dotyczyły głównie wiedzy z obszarów związanych z profilem ich działalności.

„ja byłabym zainteresowana przemocą, postępowaniem i procedurą Niebieskiej Karty”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

„no jakaś komunikacja międzyludzka werbalna i niewerbalna. To jest ciekawy temat, już mieliśmy parę takich wykładów i to naprawdę bardzo interesujące wykłady takie, rozwiązywanie problemów itd.”

Przedstawiciel organizacji pozarządowych (FGI.II)

Wyrażano także zainteresowanie poszerzaniem wiedzy dotyczącej możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe jednak koncentrując się raczej na możliwych źródłach, a nie zaś na samej procedurze uzupełniania dokumentacji, czy rozliczania dotacji.

III. PODSUMOWANIE BADAŃ ILOŚCIOWYCH Z PRZEDSTAWICIELAMI ORGANIZACJI

III.1. HISTORIA I PROFIL DZIAŁALNOŚCI

Rok powstania	Liczba organizacji
1924	1
1936	1
1938	1
1963	1
1990	2
1994	1
2000	3
2004	1
2006	1
2007	1
2010	2
2011	2
2013	3
2014	2
2015	1
Brak informacji	2

Tabela 1

Większość z przebadanych organizacji powstała w ciągu ostatnich 15 lat. Na tym tle wyróżniają się trzy organizacje powstałe jeszcze przed II Wojną Światową:

- OSP w Falniowie powstała w 1924 roku,
- OSP w Podleśnej Woli powstała w 1936 roku,
- KGW w Szczpanowicach powstała w 1938 roku.

Najmłodszą z przebadanych organizacji jest zarejestrowana w styczniu 2015 roku Fundacja Uskrzydleni Wiekiem.

Organizacje różnią się pod względem pól działalności. Najczęściej skupiają się na rozwoju sportu, turystyki i rekreacji, a także edukacji i wychowaniu młodzieży.

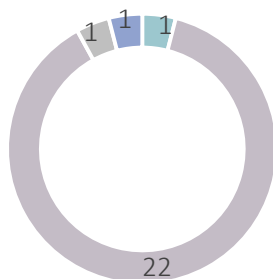
Obszar działalności	Liczba organizacji
Sport, turystyka, rekreacja, hobby	17
Edukacja i wychowanie	8
Kultura i sztuka	7
Inne	6
Usługi socjalne, pomoc społeczna	4
Rozwój lokalny w wymiarze społecznym i materialnym	4
Ochrona zdrowia	3
Ochrona środowiska	3
Religia	2
Wspieranie seniorów	1
Promocja naukowych działalności lokalnych	1
Prowadzenie lokalnej gazety	1
Brak informacji	1

Tabela 2

III.II. STATUS PRAWNY

W próbie zdecydowanie dominują organizacje mające formę stowarzyszenia (22 instytucje). Tylko siedem z organizacji ma obecnie statusu Organizacji Pożytku Publicznego.

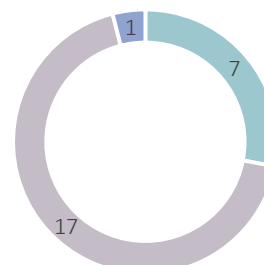
Forma prawna organizacji (liczba)

- Fundacje
- Stowarzyszenia
- Organizacja powstała na mocy umowy Państwo – Kościół
- Klub

Wykres 1

Status OPP organizacji (liczba)

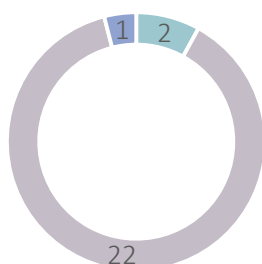

- Organizacja ma status OPP
- Organizacja nie ma statusu OPP
- Brak wiedzy respondenta na temat statusu

Wykres 2

Większość z przebadanych organizacji nie prowadzi działalności odpłatnej. Żaden z respondentów nie potwierdził także by organizacja prowadziła działalność gospodarczą (jeden respondent nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie).

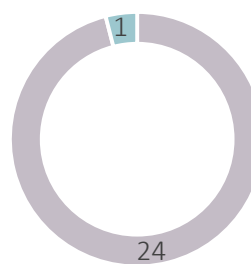
Prowadzenie działalności odpłatnej (liczba)

- Organizacja prowadzi działalność odpłatną
- Organizacja nie prowadzi działalności odpłatnej
- Brak wiedzy respondenta

Wykres 3

Prowadzenie działalności gospodarczej (liczba)

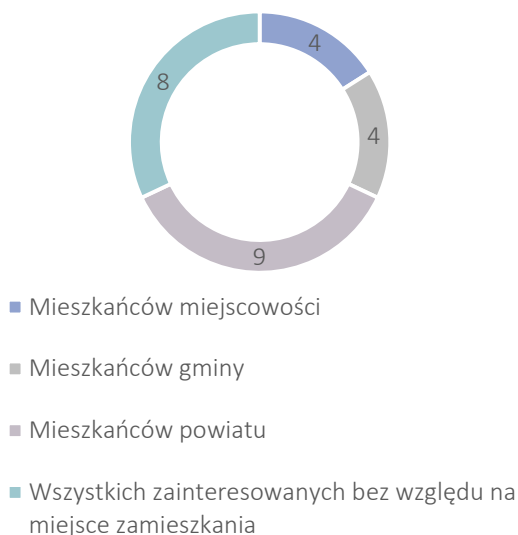

- Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczą
- Brak wiedzy respondenta

Wykres 4

III.III. ADRESACI OFERTY

Adresaci oferty organizacji ze
względu na miejsce zamieszkania
(liczba)

Wykres 5

W opinii reprezentantów dziewięciu organizacji pozarządowych ich oferta jest najczęściej kierowana do mieszkańców powiatu.

Osiem organizacji nie dookreśla swojej grupy docelowej ze względu na miejsce zamieszkania wskazując, że kierują ofertę do wszystkich zainteresowanych osób. Po cztery organizacje wskazały, że oferta jest kierowana ściśle do mieszkańców miejscowości lub gminy.

Reprezentanci 20 organizacji nie precyzowali przedziału wieku grupy docelowej swoich działań. Pozostałe pięć z przebadanych NGO kieruje swoją ofertę ściśle do dzieci i młodzieży.

III.IV. ZASOBY KADROWE ORGANIZACJI

Organizacje są bardzo zróżnicowane pod względem ilości zaangażowanych w ich działalność osób. Respondenci zadeklarowali, że aktywnych w poszczególnych NGO jest od 1 (Uczniowski Klub Sportowy „Junior”) do 60 osób (Uniwersytet Trzeciego Wieku „Aktywne życie”).

Większość organizacji nie zatrudnia na stałe pracowników. Jedynymi z przebadanych organizacji, które zatrudniają pracowników na etat są:

- Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego – Dom Pomocy Społecznej Betania (47 etatowych pracowników),
- Miechowskie Stowarzyszenie Koszykówki (jeden etatowy pracownik).

Dwie organizacje współpracują z pracownikami w oparciu o umowy cywilnoprawne:

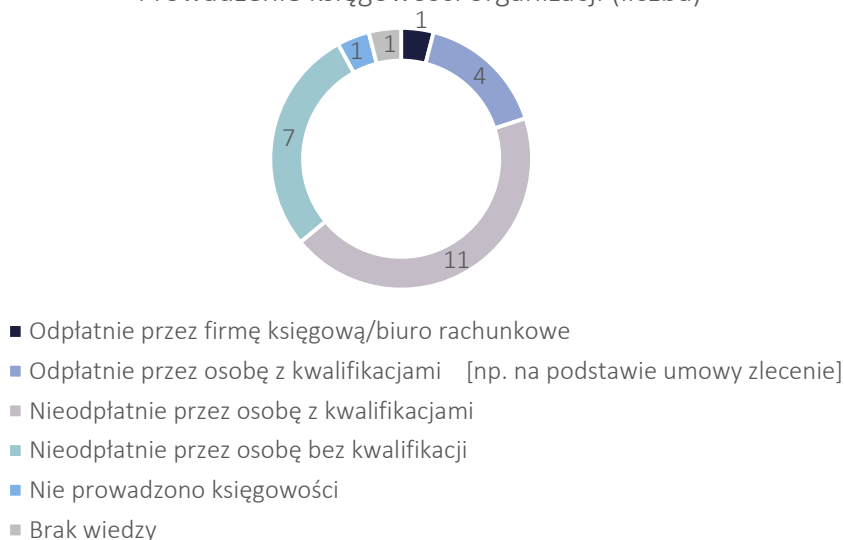
- Uczniowski Klub Sportowy „Spartakus” (zatrudnia jednego pracownika w oparciu o umowę o dzieło),
- Uniwersytet Trzeciego Wieku „Aktywne życie” (zatrudnia jednego pracownika w oparciu o umowy zlecenie).

O ile tylko cztery organizacje zatrudniają pracowników (na podstawie umów o pracę lub umowy cywilno-prawne) to zdecydowanie popularniejsza jest współpraca z wolontariuszami. Wszystkie z przebadanych organizacji zadeklarowały, że wspierają się ich pracą. Liczba wolontariuszy w poszczególnych organizacjach jest bardzo zróżnicowana: od 1 (Miechowski Klub Karate „SHORIN-RYU”) do nawet 71 osób (Stowarzyszenie Miłośników Odnowy Zabytków).

Organizacje stosują odmienne modele prowadzenie księgowości, ale tylko jedna z nich korzysta z usług biura księgowego. W pozostałych przypadkach księgowość prowadzą indywidualne osoby zarówno mające stosowne kwalifikacje jak i takiego przygotowanie nie posiadające.

Osoby prowadzące księgowość są najczęściej (15 na 22 przypadki) osobiście zaangażowane w działalność organizacji.

Prowadzenie księgowości organizacji (liczba)

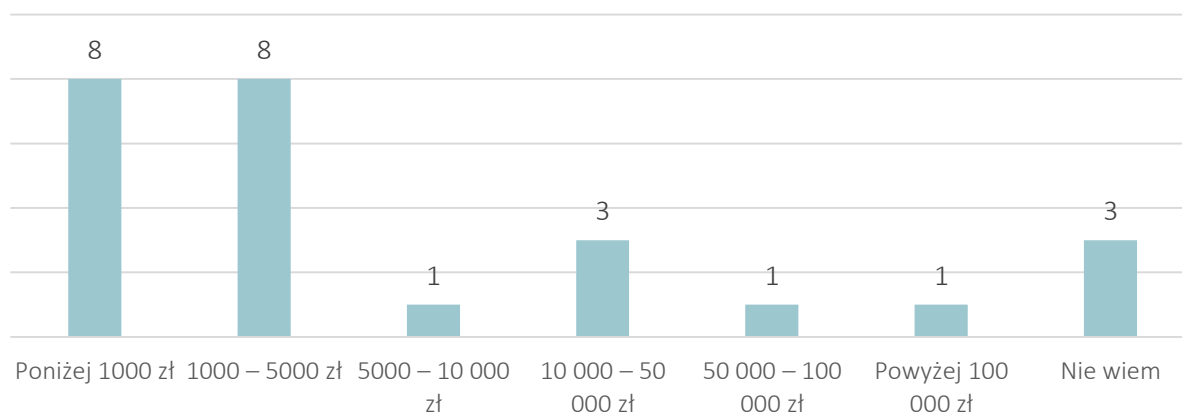
Wykres 6

III.V. ZASOBY MATERIALNE ORGANIZACJI

Przychody organizacji są bardzo zróżnicowane. W próbie znalazła się zarówno organizacje, których przedstawiciele oszacowali dochody organizacji na kilkaset złotych w ciągu roku, jak i taka której dochód przekroczył w 2014 r. 100 tys. zł.

Przychód największej liczby podmiotów mieścił się w przedziale od zera do 5000 zł. Troje badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Przychody organizacji w 2014 r. (liczba)

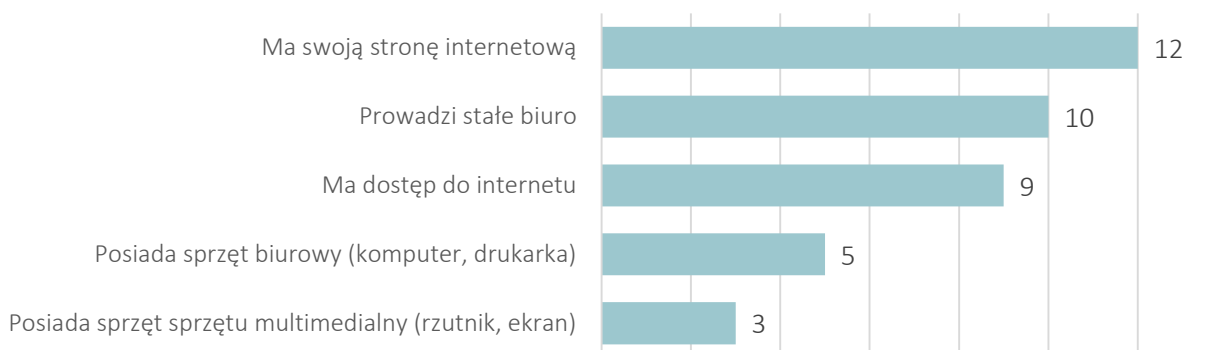
Wykres 7

Najczęściej wskazywanym źródłem finansowania są składki członkowskie (16 organizacji, z których cztery wskazały, że jest to główne źródło) i dotacje z samorządu (8 organizacji, ale tylko jedna wskazała, że jest to główne źródło).

Budżety czterech organizacji wspierają także darowizny, ale dla żadnej z nich nie jest to główne źródło finansowania. Dwie organizacje wskazały, że korzystało w 2014 r. ze zbiórek. Również dwie pozyskiwały finansowanie z zewnętrznych programów wspierających (poza gminnych). Tylko jedna organizacja zadeklarowała, że pozyskuje środki na działalność od sponsorów.

Jedno z kół gospodyń wiejskich wskazało także, iż członkinie koła sprzedają przy okazji otwartych imprez własne wyroby. Uzyskane w ten sposób pieniądze wpłacają jako darowizny na rzecz koła.

Zasoby organizacji (liczba)

Wykres 8

III.VI. UDZIAŁ W KONSULTACJACH DOKUMENTÓW

15 respondentów zadeklarowało, że brało udział w konsultacjach dokumentów w roku 2014. Dwoje respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie wskazując, że objęli funkcje w swoich organizacjach w ostatnim czasie i nie mają pełnej wiedzy na temat ich dotychczasowej działalności.

Przedstawiciele organizacji, które nie brały udziału w konsultacjach, jeśli potrafili uzasadnić swoją absencję wskazywali, że nie mieli wiedzy na temat konsultacji lub nie interesują ich one ponieważ organizacja ma charakter ogólnopolski i nie angażuje się we współtworzenie lokalnych dokumentów strategicznych.

„nie jest to naszym zadaniem”

Wypowiedź respondenta

„nie mamy nic z tym wspólnego”

Wypowiedź respondenta

III.VII. WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI Z OTOCZENIEM

Przedstawiciele organizacji zapytano także o fakt i rodzaj ewentualnej współpracy z:

- innymi organizacjami pozarządowymi,
- otoczeniem biznesowym,
- władzami samorządowymi.

17 organizacji potwierdziło fakt współpracy z innymi NGO w ciągu ostatniego roku. Współpraca ta przybierała formy: współuczestnictwa w zbiórkach i imprezach, współpracy w organizacji turniejów i zawodów sportowych, korzystania z porad dot. np. kwestii informatycznych

i pomocy logistycznej (np. dowożenie członkiń KGW przez OSP na dożynki, czy pokazy).

Osoby, które nie nawiązywały współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi jako powody wskazywały, że: organizacja jest młoda i nie miała jeszcze okazji do nawiązywania relacji

z innymi podmiotami, brak było pomysłów, nikt organizacji nie zaproponował takiej współpracy lub przedstawiciele organizacji nie czuli takiej potrzeby.

14 respondentów zadeklarowało chęć współpracy z innymi organizacjami, choć jednocześnie badani nie byli w stanie wskazać propozycji konkretnych działań. 7 osób jednoznacznie stwierdziło, że nie interesuje ich współpraca argumentując, że nie mają czasu i pomysłów na możliwe formy kooperacji, a także nie wiedzą jakie mogłoby to nieść korzyści. Czterech badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie czy ich organizacje chciałby podjąć współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi.

Ci badani, którzy mieli świadomość możliwych korzyści płynących ze współpracy najczęściej wskazywali na fakt, że taka kooperacja umożliwia budowanie sieci kontaktów i wymianę doświadczeń.

Korzyści płynące ze współpracy organizacji pozarządowych (liczba)

Wykres 9

Dodatkowo badani wskazali na fakt, że współpraca umożliwia:

- zwiększenie możliwości pozyskiwania środków finansowych,
- integrację różnych grup (w tym przedstawicieli wielu pokoleń).

Tylko cztery organizacje zadeklarowały, że współpracowały z lokalnymi przedsiębiorcami w 2014 r. Współpraca ta miała charakter wsparcia finansowego, a także pomocy przy organizacji festynu.

Respondenci, którzy nie współpracowali z przedsiębiorcami wskazywali m.in. na fakt, że:

- nie było na to czasu,
- organizacje nie dostały takich propozycji od przedsiębiorców,
- przedsiębiorcy do których zwrócono się z propozycjami lub prośbami odmówili,
- organizacja nie ma pomysłu i potrzeby podejmowania takiej współpracy.

W jednym przypadku wskazano, że organizacja działa zbyt krótko by mieć takie doświadczenia.

Podobnie jak w przypadku współpracy z samorządem również do kooperacji z instytucjami administracji wyższego szczebla (na poziomie powiatu, województwa lub na poziomie

centralnym) przyznała się większość respondentów (14 osób). Współpraca ta miała najczęściej charakter dotacji finansowych, a także udziału w szkoleniach i korzystania z doradztwa.

Przedstawiciele organizacji, które nie współpracowały administracją publiczną wyższego szczebla, wskazywali że:

- organizacja nie miała takiej potrzeby,
- organizacja działa zbyt krótko.

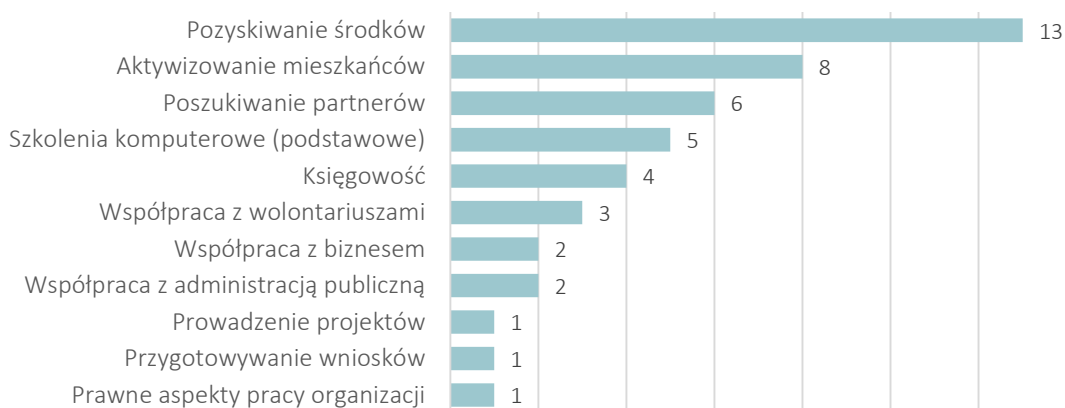
Niektórzy badani nie byli w stanie odpowiedzieć na pytanie o powód braku współpracy.

III.VIII. POTRZEBY SZKOLENIOWE

Najczęściej wskazywanym obszarem, w którym organizacje chciałyby podnieść kompetencje swoich członków i/lub pracowników jest pozyskiwanie środków na działalność.

Przedstawiciele dwóch organizacji odpowiedzieli, że nie interesuje ich dodatkowe podnoszenie kompetencji, ponieważ członkowie organizacji biorą już udział w interesujących szkoleniach. Co ciekawe pięć organizacji jednoznacznie stwierdziło, że nie interesują ich szkolenia ponieważ członkowie organizacji nie mają czasu lub nie interesuje ich poszerzanie kompetencji.

Oczekiwany zakres podniesienia kompetencji pracowników/
członków organizacji (liczba)

Wykres 10

Przedstawiciele 19 organizacji wskazali także obszary, w których zakresie byłoby zainteresowani wsparciem edukacyjnym lub doradztwem.

Oczekiwany zakres wsparcia edukacyjnego/ doradztwa	Liczba wskazań
Pozyskiwanie funduszy	5
Opieka medyczna	3
Przygotowywanie wniosków o dofinansowanie	3
Obsługa pilarek	2
Opieka psychologiczna	1
Kursy gotowania	1
Poszukiwanie informacji o źródłach finansowania	1
Aktywizacja organizacji	1
Prawne aspekty pracy organizacji	1
Księgowość	1
Praca z wolontariuszami	1
Prowadzenie projektów	1
Ratownictwo medyczne	1

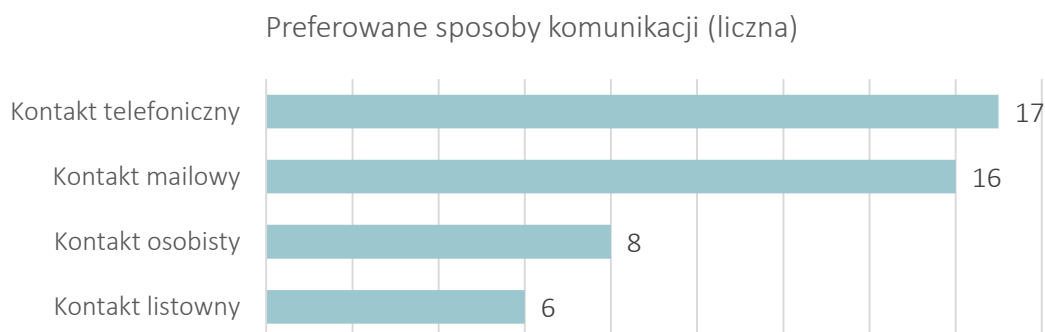
Tabela 3

Dwoje respondentów wyraziło zainteresowanie takim wsparciem lecz nie potrafiło doprecyzować interesującej ich tematyki.

Sześcioro respondentów jednoznacznie stwierdziło, że nie interesuje ich wsparcie edukacyjne lub doradztwo wskazując m.in. na konieczność dojazdów.

III.IX. PREFEROWANE SPOSOBY KOMUNIKACJI

Większość respondentów preferuje kontakt telefoniczny i mailowy. Jedynie 8 osób wskazało kontakt osobisty, zaś 6 listowny.

Wykres 11

IV. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1	Liczba organizacji powstałych w latach
Tabela 2	Obszary działania organizacji
Tabela 3	Oczekiwany zakres wsparcia edukacyjnego/ doradztwa
Wykres 1	Forma prawna organizacji (liczba)
Wykres 2	Status OPP organizacji (liczba)
Wykres 3	Prowadzenie działalności odpłatnej (liczba)
Wykres 4	Prowadzenie działalności gospodarczej (liczba)
Wykres 5	Adresaci oferty organizacji ze względu na miejsce zamieszkania (liczba)
Wykres 6	Prowadzenie księgowości organizacji (liczba)
Wykres 7	Przychody organizacji w 2014 r. (liczba)
Wykres 8	Zasoby organizacji (liczba)
Wykres 9	Korzyści płynące ze współpracy organizacji pozarządowych (liczba)
Wykres 10	Oczekiwany zakres podniesienia kompetencji pracowników/ członków organizacji (liczba)
Wykres 11	Preferowane sposoby komunikacji (liczba)